

Особи, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції (викривачі), перебувають під захистом держави, право на захист у особи виникає у зв'язку з повідомленням нею про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою.

Гарантії захисту щодо анонімності та нерозголошення інформації щодо викривачів

1. Передбачена Законом України «Про запобігання корупції» можливість повідомляти інформацію анонімно (частина п'ята статті 53 Закону України «Про запобігання корупції»);

2. Заборонено розкривати інформацію про особу викривача, його близьких осіб або інші дані, які можуть ідентифікувати особу викривача, його близьких осіб, третім особам, які не залучаються до розгляду, перевірки та/або розслідування повідомлених ним фактів, а також особам, дій або бездіяльності яких стосуються повідомлені ним факти, крім випадків, установлених законом. (частина перша статті 53⁵ Закону України «Про запобігання корупції»).

Гарантії захисту за наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну

Якщо у зв'язку із здійсненням повідомлення про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» існує загроза життю, житлу, здоров'ю та майну осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, або їх близьких осіб, правоохоронними органами до них можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші спрямовані на захист від протиправних посягань заходи, передбачені Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» (частина друга статті 53 Закону України «Про запобігання корупції»).

Гарантії у сфері захисту трудових прав

До особи, яка здійснила повідомлення про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» або члена її сім'ї, у зв'язку зі здійсненням такого повідомлення не можуть бути застосовані наступні заходи:

- звільнення або примушення до звільнення;
- притягнення до дисциплінарної відповідальності;
- інші негативні заходи (переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати) (абзац перший частини третьої статті 53⁴ Закону України «Про запобігання корупції»).

Водночас, у разі звільнення без законної підстави або незаконного переведення на іншу роботу у зв'язку з повідомленням про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою працівник

повинен бути поновлений на попередній роботі органом, який розглядає трудовий спір (частина перша статті 235 Кодексу законів про працю України).

У разі наявності підстав для поновлення на роботі працівника, який був звільнений у зв'язку із здійсненим ним або членом його сім'ї повідомленням про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою, та за його відмови від такого поновлення орган, який розглядає трудовий спір, приймає рішення про виплату йому компенсації у розмірі шестимісячного середнього заробітку (частина четверта статті 235 Кодексу законів про працю України).

Гарантії захисту у адміністративному процесі

Національне агентство з питань запобігання корупції може бути залучене як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача у справах щодо застосування керівником або роботодавцем чи створення ним загрози застосування негативних заходів впливу до позивача (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) у зв'язку з повідомленням ним або членом його сім'ї про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою (частина третя статті 49 Кодексу адміністративного судочинства України).

Гарантії захисту у цивільному процесі

Національне агентство з питань запобігання корупції може бути залучено як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача у справах щодо застосування керівником або роботодавцем чи створення ним загрози застосування негативних заходів впливу до позивача (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) у зв'язку з повідомленням ним або членом його сім'ї про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою (частина друга статті 53 Цивільного процесуального кодексу України).

У справах щодо застосування керівником чи створення ним загрози застосування негативних заходів впливу до позивача (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) у зв'язку з повідомленням ним або членом його сім'ї про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою обов'язок доказування правомірності прийнятих при цьому рішень, вчинених дій покладається на відповідача (частина третя статті 81 Цивільного процесуального кодексу України).

ЗАХИСТ ВИКРИВАЧІВ ЗА НОВИМ ЗАКОНОМ «ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ»

ВИКРИВАЧ АБО ЧЛЕН ЙОГО СІМ'Ї НЕ МОЖЕ ЧЕРЕЗ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПОРУШЕННЯ ЗАЗНАТИ ПОГРОЗИ АБО БУТИ:

 Звільненим або примушеним до звільнення

 Притягнутим до дисциплінарної відповідальності

 Переведеним до іншого місця роботи

 Отримати відмову в призначенні на вищу посаду

 Зазнати розголошення інформації щодо нього, якщо немає його згоди

 Зазнати скорочення зарплати

 Зазнати змін умов праці

 Заново атестованим

ЯКИЙ МЕХАНІЗМ ОПРАЦЮВАННЯ ПОВІДОМЛЕНЬ ТА ЯК МОЖНА ПОВІДОМИТИ ПРО КОРУПЦІЙНЕ ПОРУШЕННЯ?

 Дзвінком на спеціальну телефонну лінію

 Через офіційний веб-сайт

 Через спеціальні e-mail чи інші засоби електронного зв'язку

 Анонімно, якщо:

- Інформація стосується конкретної особи
- Повідомлення містить фактичні дані, які можуть бути перевірені

 Анонімне повідомлення перевіряється не більше 15 днів після отримання

 Якщо інформація у повідомленні підтверджена, вживає заходів по:

- припиненню порушення
- усуненню його наслідків
- притягненню винних до дисциплінарної відповідальності
- інформує вповноважені суб'єкти у випадках, коли виявлено ознаки кримінального чи адміністративного правопорушення

 Керівник/заступник керівника органу можуть продовжити термін розгляду до 30 днів від дня його отримання

Посадові/службові особи державних органів, органів влади АРК, місцевого самоврядування, юридичні особи публічного права, їх структурних підрозділів зобов'язані, якщо одержано повідомлення про порушення або виявлення корупційного чи пов'язаного правопорушення, вжити всіх заходів щодо його припинення та повідомити письмово про його вчинення вповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції.

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

 Постійно моніторить виконання закону щодо захисту викривачів

 Щорічно аналізує та переглядає державну політику в цій сфері

Інфографіку створено Transparency International Україна в рамках проекту, що здійснюється за підтримки Міжнародного фонду "Відродження"

